

VASÁRNYAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HÉTILAP

Főszerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földművelésügyi Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postafeliratkezelési csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Külföldre: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam, 14. szám. — 166

Április hó 6.

MEGHALT TELEKI PÁL GRÓF MINISZTERELNÖK

Lapzártakor érkezett hozzánk a megrendítő hír, hogy Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök április 3-án éjjel tragikus hirtelenséggel elhunyt. A magyar közvélemény mélyen lesújtva értesült a pótolhatatlan veszteségről, amely az európai helyzet mai kialakulásában egyik legfőbb irányító szellemének kialakulásában egyike legfőbb irányító fényes világító csillag futott le a jelen átfáthatatlan ködébe.

Teleki Pál gróf miniszterelnök mindössze 61 éves volt. Szikár, kispórtolt, munkabíró férfiú, szellemi tehetségeinek teljes birtokában. Magyarország világhírű földrajzi tudósa és tisztelbeli főcserkészje. Igazgatója és tisztelti tagja a M. Tud. Akadémiának.

Most elment és itt hagyta a munkakört, amelyben végtelen szolgálatot teljesíthetett hazájának és nemzetének, s amellyel nevének örök dicsőségét szerzett és elmulasztatlan hálat biztosított minden igaz magyar szívében az idők végtelenségéig.

A magyar kálváriájának súlyos évtizedeinek harcai szinte összeroppták a nevével, s a magyar igazság diadalrajuttatásának Gómbös Gyulával egyenlő értékű irányítóját vezetette el benne a nemzete.

Fiatal egyetemi tanár volt, amikor hazáját és nemzetét az elmulasztott trianoni vasbillincset kovacsolták reánk a gyűlöletből libegő győztes népképegi hatalmak urai. Tudásának minden erejétől, éjt napallá tette, hogy a végzetes csapást enyhíteni tudja. Hiábavaló volt minden erőlködése. Mint ahogy hiába mondta el Apponyi Albert is világhírű megrendítő beszédét. Hazánkat szétépték a nemzetünket megalázták, mint soha azelőtt ezeréves történelmünk folyamán.

De azok között, akik ennek ellenére sem engedték elcsüggedni a kálváriába eső nemzetet, első helyen láttuk mindig a ruganyos és fiatalos Teleki Pál gróf egyetemi tanárt, aki hirtelen a magyar cserkészifjúság vezére lett. Azt hirdette, hogy a magyar fiataloknak kell testben, lélekben, fejelemben, összetartásban és odaadásban úgy kifejőlni, hogy jóvátehesse a hazát és nemzetet ért sérelmeket. Soha egy pillanattig sem volt kishitű, mindig elszéltette a nemzeti gondolat, amely a haza boldog jövőjének kitérőit irta zászaljáról.

Kétszer is volt az ország miniszterelnöke. Először 1920-ban, az összeomlás után, de csak rövid ideig. Aztán jóval később Imrédy Bélát váltotta föl, amikor a magyar sorsdöntő kérdések rövid időközben változtatták egymást.

Az Imrédy-kormány kultuszminisztere volt a Komáromi magyar-cseh-szlovák tárgyalások idején s országelnöke volt a Felvidék visszacsatolásában. Tudása, diplomáciai érzéke legyőzhetetlen fegyvert biztosított nemzetünknek s alapját vetette meg a csonka ország további terelgyarapodásának.

Má már emlídhajtuk, hogy országgyarapító bölcs Kormányzó Urunk irányítása mellett Teleki Pál gróf volt az a győzdelmes diplomata-hadvezér, aki a Felvidék, a Kárpátalja s az erdélyi részek visszacsatolását kivívta.

Nem lehetett magyar ember, akinek öröme túlszárnyalta volna az övét. Hiszen Erdély a szűkebb hazája volt. Legutóbbi beszédében, Szatmárnémetiben boldogan hivatkozott is erre, amikor kiadta a jelzőt: Merjünk bátran magyarok lenni!

Teleki Pál gróf mindig az mert, az akart és az tudott lenni. Egész

élete szakadatlan példamutatása volt annak, hogy miképpen lehetünk okos és értékes magyarok.

Most elment. A rádió adja hírül, hogy tragikus körülmények között hunyt el. Sirját egy nemzet tisztelete fogja körülvenni és halála lebegi át. Áldás emlékére! . . .

MEZES JÁNOS

Bonyolódik a jugoszláviai helyzet

A japán külügyminiszter ismét Németországba látogat — A nagy háború eseményei a második év 31. hetében

Lapunk multheti számában hírt adtunk már arról, hogy március 27-én a Jugoszláv kormányzótanács lemondott és II. Péter király vette át az uralmat. A Cvetkovic-sokmány bejelentette lemondását. II. Péter király Szimovic vezérkari főnököt bízta meg a kormány megalakításával. Ugyanazon a napon a királyi káblványt írték a néphez s a belső rend és süllő béke biztosítása érdekében mindenkit a trón körüli tömörítésre hívtak fel.

Ez a meglepő fordulat, amely Jugoszláviának a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozása után két nappal következett be, a nemzetközi érdeklődést minden más esemény háttérbe szorításával ismét a balkáni kérdésre, felé terelte annak ellenére, hogy az első jugoszláv félévitalos nyilatkozat szerint a kormányváltozás tisztán belpolitikai és nem külpolitikai kérdés. Másnap pedig az a híradás érkezett Belgrádból, hogy Jugoszlávia nemzeti forradalma nem történt meg, a háromhatalmi egyezményt ellen. Az új kormány nem mondja fel a szerződést. Ezen a napon II. Péter király letette az esküt, Pál herceg pedig Athénba utazott. A Jugoszláv sajtó már akkor hangzott ki kezdte, hogy a balkáni politikai helyzet továbbra is nagyon bizonyos. Megkezdődtek és egyre fokozódnak a németellenes tüntetések Belgrádban s az ország különböző részein. A német követ már második ízben tiltakozott a jugoszláv kormánytól a személyét ért támadások ellen. Ugyanakkor erélyes állásfoglalás hangzik Berlinből.

A Jugoszláv közhangulat válasza erre, hogy erősebben a németellenes megmozdulások Szerbiából hazatérnek a németek. Közben magyarány személyi változásokat hajrt végre, az új jugoszláv kormány. Leváltják mindazokat a vezető személyeket, akik németbarát érzelműek s helyükre az angolokkal rokonszenvező vezetők kerülnek.

Az állítás azonban nem megy egyre, a horvát kérdés nem megy lemmi. Macseket, a horvát nép vezetőit és több hívet az új jugoszláv kormányban is megtartották. Macsek azonban kijelentette, hogy megkérdése nélkül vetik be a kormányba. Nem is utazott Belgrádba, Zágrábban maradt. Ugy nyilatkozott, hogy csak abban az esetben fogadja el a miniszteri tárcát, ha biztosították, hogy a horvát önkormányzat megváltására s arra, hogy Jugoszlávia kénytelen beírás politikai feladat. Hogy mi lesz, a vége Belgrádban folyó szerb-horvát tárgyalások, amelyet a kormányfő Macsek megbízottjai folytatnak, ma még nem tudhatni. Ugy bizonyos, hogy a horvát parasztpárt, amely a horvát nemzetet jelenti, várakozó állásponton van és egyetemen az utat várt megöngött.

Közben a szerb mozgósítás gyorsítottan folyik s egyre erősödik Jugoszláviában a németellenes fellépés.

A belgrádi német követ jelentés-tételei Berlinbe utazott. Berlinben, úgy látják, hogy

HOHNER TANGOHARMONIKAK

SAZKÖZLETE

MARNITZ

ZENEI KÖZPONT

VIII., József-körút 37-39

Inglyen árjegyzékek és felvilágosítást küld a legkönyvekből megtanulható hangszerrel.

A nm. püspöki kar által közzétett első részlet egységes „Szent Vagy, Uram” c. cselekek és

Ima- és Énekkönyvek

Magyar Kórusnál, Budapest, XII., Fery Ozarkó utca 55.

A „Vasárnap”-ra hivatókhoz 20% engedményt kapnak.

óráról-órára sulyosodik a jugoszláv válság.

Az új belgrádi kormány hivatalos nyilatkozata, amely talán némiképpen tisztázhatja a helyzetet, még mindig késcik.

Berlinben lehetségesnek tartják, hogy a belgrádi német követ már nem tér vissza állomáshelyére. (Azok is híre érkezett, hogy a berlini jugoszláv követ kormányának „bizonyos nyilatkozatait” vitte magával Berlinbe. Csecek távolléte miatt a jugoszláv kormánynyilatkozatot még mindig nem adták ki. Belgrádi hír szerint Csecek kívánságának megfelelően háromtagú koronatanácsot neveztek ki a király mellé.

Matsucoba japáni külügyminiszter Rómába érkezése után szózatot intézett az olasz néphez.

— A háromhatalmi egyezményvel

— mondotta — mi, japániai és olaszok, a németekkel együtt minden erőnket latávetettük, hogy eljörjék közsöd életünkbe, a béke létrehozását az igazságon és egyenlő jögon alapuló új világrönd megteremtésével. Időtelök óta ez volt a japáni nép eszmé-lye és a japáni birodalom megaplá-lításának is ez volt a végöröndölése.

Róma népe tüntető lekésedéssel fogadta a japáni külügyminisztert, aki hosszabb megbeszélést folytatott Musselival. Matsucoba a népa is fogadta. Híre érkezött, hogy *az japáni államfő visszatérően még egy napot Münchenben s egy napot Berlinben fog töltöni, hogy újabb megbeszélést folytasson Ribbentrop német külügyminiszterrel.*

Egészségházat avattak Kassán.

Johan Béla belügyi államtitkár vasárnap, március 30-án avatta fel az új kassai Egészségházat, amely országos vonatkozásban is a legkürnöbben van felszerelve. Az államtitkár ávatóbeszédében rámutatott arra, hogy a Zolókéresztés Mozgalom 14 esztendő munkájának eredményeképpen 1940-ben 25.000-rel kevesebb csecsemő halt meg és 11.000-rel kevesebb embert pusztított el a tudóhaj, mint husz évvel eszeltö.

Az 'OMGE' vezetőinek kitüntetésése

Az OMGE által rendezett országos mezőgazdasági kiállítás és tenyész-állításokról ebben az évben nevezetes jubileumhoz érkezett. *Ötven esztödeje van annak, hogy az első tenyész-állatvásárt megrendezték Magyaror-szágban és azóta évről-évre nagyobb-szabályra lett a mezőgazdaságnak ez az országos eseménye. A kormányzó a miniszterelnök és a földmívelés-lügyi miniszter elötörzéséségre a jubileum alkalmából a hazai mező-gazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a kiállítás rendezésében résztvevő OMGE-vezetöket és tisztviselöket kitüntetésben részesítette.*

Mutschenbacher Emil az OMGE ügyvezető-igazgatója a magyar Erdemrend középvezetőjébe a csillagot; vitte Tölgy Béla gróf főispán, a kiállítás elnöke és Konkoly-Thege Sándor dr. gazdasági főtanácsos, a kiállítás rendezőbizottságának főtitkára, a Magyar Erdemrend közép-keresztjét, Batha Pál. miniszteri osztálytanácsos pedig a Magyar Erdemrend kassai keresztjét a kapta. Ródy Gyula OMGE-főtöröknek a gazdasági főtanácsos, Tödy Miklós

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés a törvényes védött Rákóshegyi baktériumölővel.

Központ és megrendelői csak **IFJ. AULITZKY OTTÓ**

Budapest, VII. Dohány-uca 84. I. sz. 2/a

Árak: Demjónai ák Budapest 4. 6. 8. 10. 15. 20

480 710 910 1080 16. 2120

Tanulmányok prospectus e lap olvasóinak ingyen!

és Withten Béla OMGE-törököröknek a gazdasági tanácsosi címet adományozta a kormányzó. Végül megem-gelte, hogy a jubileum alkalmából Léng József gazdasági tanácsosnak, az OMGE főkönyvelőjének, a mező-gazdasági téren kifejtett érdemes munkásságáért elismerésül tudtul adták.

Az OMGE vezetőinek a kitünteté-ségeket március 28-án személyesen nyújtotta át Bényffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter, aki megleghen emlékeztet meg az OMGE-nek és a kitüntötteknek az állatte-nyésztés fejlesztése körül érdemei-ről.

Harmincnapos haladék a hadikölcsönök letétbehelyezésére

A hivatalos lap március 28-iki szá-mában megjelent rendelet a hadikölcsönkötvények letétbe-helyezésére, illetöleg bejelentésére elöirt határidöket 1941 április 30. napjáig meghosszab-bitja.

A rendelet egyuttal elrendeli, hogy azok helyett az 1919-21. években kismenylett szerb- horvát- szlovén kötvények, amelyek kerülöken a megszólalt hatóságoknak, valamint a román hatóságoknak beszolgáltatott

hadikölcsönkötvények helyett a beszolgáltatást igazoló elismervényeket kell beszolgáltatni.

Illetékes helyről ismételten felhív-ják az érdekelteket figyelmét arra, hogy

az olyan hadikölcsönkötvények alapján, amelyek 1941. évi ápr-ilis 30-ig letétbe nem helyez-tek, illetöleg amelyekre vonat-kozlag ez időpontig bejelentés nem tesszük, semmiféle jogot gyakorolni többé nem lehet.

Vétségnek és büntetnek nyilvánítk a közzétállítás érdekeit veszélyeztetö cselekmény Törvényjavaslat a közzétállítás rendjének biztosítására

A képviselöház, tudvalévolán, most tárgyalja a közzétállítás érdekeit veszélyeztetö cselekmények büntetéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat vétségnek minösíti és egy évig terjedő fogházaal bünteti mindazokat, akik a rendelkezésre álló termelési lényegökkel és eszközökkel nem ogyan talál, vagy művelögyi termékét, vagy termékét, vagy nem törvényes mőben és ogyan elöírásáal állítanak elö, mint ahogy a törvényes jogszabályok elrendelik.

Ugyanilyen büntetésben részesül, aki készleteit a jogszabályok rendelkezése elönter a forgalomból visszatar-tja, vagy nem ogy hozzá forga-lomba, ahogy azt a jogszabály ren-deli.

Vétséglet követ el az is, aki a kész-leteket a rendez gazdálkodás szabá-lyainak meg nem felelő módon haszná-lja fel, vagy annak használható állapotban tartásáról nem gondosko-lik; továbbá, aki az ödir bejelentéseket elmulasztja, készleteit eltitkolja, vagy hamis adatokat jelent be, végül, aki a zár alá vett készleteket meg nem engedett módon használja fel, azokat megsemmisíti, az igény-bevétel elöl elvonja, stb.

Ezek a cselekmények büntető nímösölönek. Akkor is három évig terjedhetö bürtömmel sújt-hatók, ha a Magyar Állam bizton-ságát és érdekeit veszélyez-tető cselekmények miatt az illetö már büntetve volt, vagy pedig a szabónforogó terméknek, vagy készletek értéke a huszezer pen-gözt meghaladja.

A büntetésben kívül vagyoni elégté-

lelt is állapíthat meg a bíróság. A törvény hatálybalépésének napját — a javaslat szerint — kormányrendelet állapítja meg.

A törvényjavaslat indokolása rá-mutat arra, hogy

a jelenlegi háborús viszonyok között az ország közzétállításának biztosítása elörendü feladat.

Kedvezőtlen gazdasági körülmények között a közzétállításban beálló zavarok általános nyomorot és a közrend felborulását okozhatják. Manapság, amikor a háborút nemcsak fegyverekkel, hanem gazdasági eszközökkel is viv-jük, számot kell vetni azokkal a je-lenös változásokkal, amelyek Ma-ryországi gazdasági helyzetében váromentek.

A külföldről behozott nyersanyagok nagy részének elmaradása hátrányosan érezteti hatását. Ugyan-akkor fokozott gondot kell fordítani a kövölteli lehetöségök fenntartására, s így

az országának létérdeke füzödik ahhoz, hogy a szükségleteket kőrölözözzék.

Mindezeköl füzgetlenül, nagy látá-sáallal volt gazdasági helyzetünkre a kedvezőtlen termés, amely mind a külkereskedelem, mind a közzétállítás terén nagy nehézségeket okozott. Mindezek a rendkívüli körülmények indokolják a fokozottabb szigorú, s a tapasztalat is mutatja, hogy ez eddig büntető rendelkezések, amelyek a közzétállítás ellen elkövetett vissza-éseket csak kihágásnak tekintették és enyhén büntették, nem voltak ele-göcsök.

POLITIKA

ELITÉLT NYILAS- KÉPVISELÖK MENTELMI JOGÁNAK FELFÜGGESZTÉSE

A képviselöház március 27-én tar-tott ülésén Tassnád Nagy András elnök kegyeltes szavakkal emléke-zett meg Borbély György ny. főispán haláláról, majd bejelentette, hogy a miniszterelnök elötörzésést tett a kivételes hatalomnak további meghosszabbítására. Radocsay László igazságügyminiszter benyújtotta a közzétállítás érdekeit veszélyeztetö cselekmények büntetéséről szóló törvényjavaslatot, melyet lapunk más helyen ismertetünk. Végül bejen-tették a mentelmi bizottság javasla-tát több mentelmi ügyben.

A március 28-iki ülésen a Ház egyhangúlag felfüggesztette a jogerősen elítölt Wirth Károly nyilasképviseöl mentelmi jogát. Ugyancsak felfüggesztették a jogerősen elítölt és letartóztatott Gruber Lajos nyilasképviseöl mentelmi jogát is.

A Ház ezután hozzászólás nélkül május 1-töl számított négy hónapra hozzájárult a kivételes hatalomnak négy hónapos meghosszabbításához.

A képviselöház április 1-i ülésén megkezdte a közzétállítás visszacsékk büntetéséről szóló törvényjavaslat vitáját. Az elhangzott hozzászólások sorában Hunyadi Ferenc gróf hang-szólta, hogy

a magyar falvak népevel meg lehet érteni, hogy a törvény rendelkezéseit nem a büntetés-töl való féltelömből kell betar-tani, hanem a nemzeti hiva-tással járó kölessegtudatból kell.

„Nemzeti kölesseggé minél többet és jobbat termelni és a fölöségeket a vértösi, vagy más védelmi kölesseggé-eknek ellátására és honvédelmi célok-ra rendelkezésre bocsájtani.

Az április másodikai ülésen folytá-ták a törvényjavaslat vitáját, majd az interpellációk törtek át.

A miniszteri válaszok során Teleki Pál gróf miniszterelnök bejelentette, hogy a történelmi határokhoz túl öb magyarországi hazatelepítésének előkés-zítése folyomtatásban van; Hóman Bálint költészetminiszter visszatáította a kultuszminiszter elövezését önt a magyar keresztézet ellen elhangzott nyilas-interpelláció állításait; Kerecs-tes-Fischer Ferenc belügyminiszter leszögezte, hogy a „Faluszinpád” pesti előadásának műsorára kitözött „Ar-tyúgnökök c. anizsmenita darab elő-adását azért tiltgató be, mert a darab a magyar falvak nép erkölcsét züllöt-tenk tünöti fel.

ULLEIN-REVICZKY ANTAL UJABB MAGAS KITÜNTETÉSE

A kormányzó a vallás- és közök-tatásügyi miniszter elötörzésésére Ullein-Reviczky Antal dr. rendkívüli dívvel és megfelfüggesztö miniszteri kövölt felruházott I. osztályú kövöltégi tanácsos, egyetemi magán-tanárnak a tudományos szakirodalom művelése terén szerzett érdemei el-ismerésül az egyetemi, nyilásos rendkívüli tanári címet adományozta.

MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJA A MAGYAR ERDEMREND NAGYKERESZTJÉT ADOMÁNYOZTA KUSEV BOLGAR FÖLDMIVÉLÉSÜGYI MINISZTERNEK

Magyarország kormányzója szerdán délutöl kihallgatáson fogadta Kusev Dimitri bolgar földmívelésügyi mi-nisztert és a kihallgatás során át-nyújtotta a miniszternek a Magyar Erdemrend nagykeresztjét.

Ne dobják ki és ne adják el használt olaját.

Felöleség olajregenerálaja

»Regol« Mellegerölölő Kft.

IX., Sorokszári ut 45. Vasut: Budapest, Dunapartai teher-p. u.

Gundel Éttermei.

a Gellért szállóban és az Állatkert mellett konyhajúkról, boraikról híresek

Az új szociális munka nem jótékonykodik és nem ajándékozik!

A belügyminiszter az új rendszerű szociális munkáról

Az Országos Szociális Felügyelő-ség, a szociális igazgatás tagjai és a szociális gondozók részére a belügyminisztériumban egy hélig tartó szociális értekezletet tartott, amelyet március 27-én, unnepeívés külsőségek között, vítz Erőszak-Fischer Ferenc belügyminiszter nyitott meg. A rendezvényt ülésen megjelentek vítz Benozos Miklós, Tomcsányi Kálmán és Jogan Béla belügyi államtitkárok, valamint a többi minisztérium szociális vonatkozású munkával foglalkozó főosztályai.

A belügyminiszter megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy

az új szociális munka félreletette a jótékonykodás és az ajándékozás módjait.

A szociális munkának az a célja, hogy a társadalom számára együttműködésre és a köztér való na-

gyobb kötelezettségvállalás neveljen.

Az a szociális munka, amelyet az Országos Nép- és Családvédelmi Állap tüzött ki célul, egészen új utakon jár. Alapelve, hogy minden szolgáltatásért viszonyszolgáltatást követel és így az elesett embert ráveleli arra, hogy a közösség érdekében munkát kell végeznie.

Ez voltaképpen ideális cél és megvalósításához hosszú, keserves munka szükséges.

A belügyminiszter nagy létszával fogadott megnyitó szavai után Somogyi Ferenc egyetemi magtanárt, szociális felügyelőt, „Az Országos Nép- és Családvédelmi Állap létesítésének előzményei és az Állap működése” címmel, majd Tegezs László szociális felügyelőt „Együttműködés a társadalommal” címen tartott előadást.

Meghalt Verebelyi Tibor

Verebelyi Tibor dr. egyetemi tanár, a világhírű sebész, március 28-án, 65 éves korában tragikus hirtelenséggel meghalt. Verebelyi az Orvosszövetségben tartott előadása közben rosszul lett úgy, hogy felvadását abbahagyva, fiát kérte meg annak folytatására, ő maga pedig egy számzódszó szobába ment. Innen, kérésére, a vezetése alatt álló kintikára vették, de alig ért fel klinikai szobájába, meghalt. Temetése öríási részvét mellett, április elején délután volt az egyetem aulajában.

Verebelyi Tibor halálával öríasi veszteség érte a magyar orvostudományt és a magyar életet: tudományos felkészültsége, az hogy az orvostudományunk valóságos istenálította művésze volt, nemcsak nagy hírnevet szerzett neki magának és az orvostudománynak, hanem arra nyújtotta módot is lehetőséget, hogy az elmult évtizedek alatt a kiválóan képzett orvosok egész sorát tanítsa és nevelje, de a szenvedő, sínylőde emberek tízezrei köszönhették neki életüket. A világháború alatt mint fő-

CHINDIN UJPEST

törzserovos a sebesült és beteg katonák végtelen sorát mentette meg az életnek.

Miért tódul városba a falu?

Írta: PLOSZ ISTVÁN kisközgyűlési képviselő

(Harcadták költemény.)

Az előző közleményben ismertetett számításaim ellen esetleg kifogást emelhetnek egyesek azgal, hogy elméltettem az apró mellékbevételeket, mellékjövedelmeket. A közölt adatokat azonban az összehasonlítási céljából helyesebbnek és világosabbnak tartom. Megvannak azok a számításaim is, amelyek egy 16 katalódású birtok valamennyi bevételét és valamennyi kiadását felmutatják, itt azonban - sajnos - még rossz számban a mérleg eredménye.

Nézünk már most például egy háromtagu 1. osztályú mezőgazdasági summás-család kereseti viszonyait azgal a megjegyzéssel, hogy az a foglalkozás semmi kockázattal nem jár és jóformán semmi befektetést nem igényel. Tetelezzük fel azt is, hogy a szerződés hat hónapos, élelmezés nélkül. Munkájukért kapnak egy hónapra egy-egy személyre számítva 150 kg búzát, 150 kg rozszot; három személyre tehát egy hónapra 450 kg búzát és 450 kg rozszot. Hat hónapra három személy kap 27 x 400 búzát (27 x 20 P) 540 pengő értékben és 27 x rozszot (27 x 14 P) 378 pengő értékben. Kapnak ezenfelül havonként 1 és fejenként 15 pengő készpénzt és hat hónapra összesen (3 x 15 x 6) 270 pengőt. Ha pedig a három öszi és tavaszi hónapra napazám-jövedelmüket csak fejenként és havonként 30 pengőre teszzük. Ugy keressük további 90 pengővel nő. Mindezek alapján a háromtagu 1. osztályú summás-család bevétele így alakul:

Gabona-pénzérték	P 918
Készpénz	P 270
Készpénz	P 270
Bevétel összesen	P 1458,

amely összeget a munkás - ismételtjük - minden kockázat, elemi csapások-okozta hárosodás nélkül keres meg és mindössze P 1240-nel keres kevesebbet, mint a saját földjét robotosként művelő gazda. De menjünk tovább. Egy gyári

munkás, aki nem szakmunkás, kereshet naponta P 3,50-6 között. Vegyük a közeparányost: P 4,50-ét. Itt is 900 munkanapot és 8 tagu családot számítva a munkás-család bevétele a kibirtokossal szemben 4050 pengő! A bányamunkásnál a helyzet még kedvezőbb, mert napi 6 pengő kereset mellett 5400 pengő a bevétele. A könnyebb fizikai és szellemi munkásoknál - villamos- és vaselvi alkalmazottak, csendőrek, rendőrök, alizsú - egy-egy személy átlagos évi jövedelme 1200 P. Ine a falutól való elszakadás egyik legmégvebb oka: a jövedelemben mutatkozó aránytalanság a saját földjét művelő gazda kárára. Ha pedig a falusi fiú négy polgárit is elvégezhetett, úgy végrelesen elszakad a falutól. Tagadhatatlanul vannak olyanok is, akiket a városi élet csillagosa, kisebb létőségűze, könnyebbsége vonz és persze vannak olyanok is, akik nem szeretnek dolgozni és azt hiszik, hogy a városban munka nélkül is megélik.

Ha pedig komolyan akarunk ezen a nemzeti veszedelmet jelentő állapotot változtatni, úgy a tanulságokat a legmesszebbmenőleg le kell vonni és meg kell szüntetni a fennálló okokat. Ebbre a feladatkörbe kapcsolódik bele az irányított, vagy termeszadálkodás. Ha irányítunk a termelésben, irányítunk az értékesítésben, az áratk is úgy kell irányítani, hogy a kisparaszt is megtalálhassa rendkívüli munkatölésintényének és befektetési kisköltségének megfelelő jövedelmét és emberből életének anyagi alapját. Helyes árrólkita, a mezőgazdasági és ipari árat közötti aránytalanság eltüntetésé: ez a legelső és a többi mellékérdésnek esetleges első tennivaló; ennek elmulasztása megoldása csak todozás-foldozás, amely eredményre nem vezet. Ha a jövedelem gyarapodása biztosítva van, úgy magától jön a befektetés, a vállalkozás, a kereszri és intenzív gazdálkodás, a szakismeretű elajátítása és így tovább. (Vége következik.)

A mezőgazdasági munkák idejére szüneteltetik a levétekiképzést

A honvédelmi miniszter az országos lelemzés fokozása érdekében felhatalmazta a járási katonai parancsnokokat, hogy azokon a helyeken, ahol a mezőgazdasági munkaviszonyok és a termelés érdekei azt feltétlenül megkívánják,

a levétekiképzés szüneteltetését rendelék el a tavaszi mezőgazdasági munkálatok idejére.

Legfeljebb azonban azúvi május 15-ig.

A levétekiképzés szüneteltetésének szükségességét és időtartamát a járási katonai parancsnok a közigazgatási hatóságokkal egyetértésben esetenként állapítja meg.

Ha valahol a levétekikételes ifjaknak csupán egy része érdekelt a mezőgazdasági munkálatokkal, a levétefoglakozást nem kell beszüntetni, hanem

csupán az érdektelt ifjakat kell a rendszeres heti levétekiképzés alól mentesíteni.

Ha azonban az ilyen módon felmentett ifjak száma az egyes levéteosztályok létszámának 50 százalékát teszi ki, a levétekiképzést egészen a helyeken be kell szüntetni.

Ugyanez időre hasonló feltételek mellett mentesíteni lehet az állami oktatás körök helyirőlűlési munkálataitól nélkülözhetetlen ifjakat is.

Ezüstkalászos gazdaavatás Rinyaszentkirályon

A magyar élniakarának szép tanulója adta a somogy megyei Rinyaszentkirályi község gazdátársadama, amelynek korábbi kérelmére megszerveztetett a 136. számú M. kir. Téli Csalászi Tanfolyam Leloczký Péter intéző vezetésével. Rajta kívül előadók voltak: Erős Gyula dr. járási állatorvos, Sós János dr. körorvos, Nemeth Gyula közigyógy, Papp Károly kertészeti intéző, Jakab Sándor r. kat. és Garami Lajos ref. tanító.

E téli munkának volt az eredménye márc. 15-án, a környék élőköltségének jelenlétében, megtartott sikeres záróvizsga. A vizsgán Székelyi Imre dr. m. kir. gazdasági felügyelő, mint a földművelésügyi miniszter által küldött vizsgabiztos elnökölt. A hallgatók doktore által elénekelt Magyar Hízekegy után a tanfolyamvezető Leloczký Péter intéző üdvözölte a megjelenteket és beszámolt a tanfolyamról. Ezután Székelyi Imre dr. vizsgabiztos megnyitotta a vizsgát.

A vizsgán a hallgatók valamennyi alapos szakutadáról tettek bi-

zonyságot. A vizsgát az Önképző Csalászi ülésre követték, majd nagy tétzesséssel és közömmel vették át a hallgatók a kiosztott ajándékokat és előlekeket. Volt gabemalca, lóporok, oszobóra, gazdasági eszközök, nagymennyiségű könyv, stb. A „Falú” szövetségtől ajándékozott 10 darab oklevél, úgy, hogy mindenkinek jutott a könyv mellé valami értékes tárgy is.

Székelyi Imre dr. vizsgálónak elismerő és büzdító szavai után 99 halad gazda, ezüstkalászos gazdálkó avatott fel, majd a Himnuszra a vizsga véget ért.

A záróvizsga után 120 feritűkes (ársasébd) követték, ahol a gondolatokban gazdag felkösztöltés sora hangzott el.

A falut megmozgató nagy társadalmi esemény Leloczký Péter intéző érdeme, akinek a hallgatók hájjúk jelölül egy szép ezüst dohányszékessélet ajándékozta.

(Beküldte: Gárdmi Lajos tanító.)

ABAVIT a korszerű, higanyos, száraz és nedves csárvázó szer

40 államban kedvelt! Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezet Budapest, V. Alkotmány-utca 20. és vidéki kirendeltségei

A vetésjelentés

A földművelésügyi minisztérium már elcsúszta az idős nyílvolesszaga vetésjelentését. Eszerint az idős négy hét óta teljesen a tavaszi szántás munkáinak több vidéken szünetelték. A második felében megindult ugyan, de a talaj nedvessége miatt igen sok helyen vonatottan haladtak. A Felvidéken, a Dunántúli egy nagyrészen és a dékeleti vidékeken a tavaszi szántás, és a munkálatok is sokszorosan folytatódnak. Az egyéb mezőgazdasági munkák folyamatosan vannak.

Az április eleje jól teltek. Helyenként vízkár is a késői vetésekben tapasztalható.

Az őszi búzavetések közül a koraikból a teltek és a hűvös idő miatt lassan fejlődnek. A késői vetések gyengébb ritkák. Felragaszkodtak az idős talajokon észlelhető. A mélyebb rések vízfoltosak, rovarkáról nincs jelentés.

Az őszi búzavetéseket lényegesen kisebb az elmulat évinél. A kíméletes területek tavaszi kalászosokkal, valamint egyéb ipari és faluművelvényekkel váltak párhuzamosan a kormány megtette az intézkedéseket.

A tavaszi búza vetését egyes vidékeken befelézték, a legtöbb helyen a vetés még folyik.

Az őszi vetések közül a koraik jól megkörtözödtek. A késői vetések ritkák és gyengébb. Helyenként fagykár van. A tavaszi rizs vetése folyamatosan van.

Ősziak — tavaszak NITROGÉN-ellátása

PÉTI SÓ-val! Mészsalétrom-mal!

Péti Nitrogénművek RT. Budapest, V. Nádor-u. 21 Kénsavas ammoniák-kal!

A tavaszi őrpa vetését a Dunántúlon és a száraz, sík vidékeken megkezdtek. A hegyvidékeken csak a talajelőkészítő munkálatok folytak.

A zab vetését a dombosabb és szárazabb helyeken megkezdtek.

A tengeri és burgonya alá a talajelőkészítő munkálatok helyenként megindultak.

A kukorica és takarmányrépa vetését helyenként megkezdtek.

Az őszi vetések közül a koraik borsó, a mák, a gyökérfélék és burgonya vetését, illetve ültetését helyenként szintén megkezdtek, a melegágyi palánták jól fejlődnek.

A koraik jól teltek. A kender és a len vetését csak egy-két megyében kezdték meg. A "dohányplanták" jól fejlődnek.

A tóherő és lucerna jól teltek. A rétek jelentékeny része víz alatt áll. A legelőket nagyrészt víz borítja.

A korán virágzó gyümölcsfák közül a melegebb fekvéseken már erősen duzzadnak.

állítás hatalmas növekedésére. A MÁV különvonalat Inditászálal könyvnyitott meg a vidék számára az április 6-án bezáruló kiállítás megkezdését.

Itt említhetjük meg, hogy Moritz német birodalmi miniszteri osztályfőnök és Hellmann miniszteri tanácsos a német birodalmi kormány képviseléseinek.

A Székelyföldön is megkezdődnek a németországi szerződtek

Multheti számában jelentette a „Vasárnap” hogy a harmadik munkakészletet március hó 28-án hajnalban, Püspökföldön indult el Németországba, körülbelül 700 biharmegyei mezőgazdasági munkással.

A negyedik vonat április hó elsőjén éjfélkor indult el Nyíregyházáról. Ez a vonat 472 szabóeszményi munkástörvénket vitte Németországba. Április hó 3-án este ment el az ötödik vonat Matászkáláról, körülbelül 550 munkástörvénket.

Az utolsó, sorrend szerint hatodik vonat Békéscsabáról indul és előrelátáson 800—850 alföldi mezőgazdasági munkástörvénket vitte magával.

Ezzel az anyarszágai munkások kiutazása befejeződött nyert. Ertesülésünk szerint a Székelyföldön rövidesen megkezdődnek a szerződtek.

sek s ennek lefolyása után, onnan is elindulnak a munkásokat.

ÜZENETEINK:

S. I. Biharkeresztés: Levelezőlapjára azt üzenjük, hogy előzőleglyet a munkásszerződtek és munkakészletük lezárultak; hogy sok kertilet újabb kiutazásokra, arra nézve ebben a pillanatban felvilágosítást nem tudunk adni. — Ifj. K. T. B. Bodonyi Levelező az válasszuk, hogy a helyesmegyei munkásszerződtekkel a helyi hatóságok illetékesek; a munkásszerződtek lezárultak és a helyesmegyei munkások már hetteket ezelőtt elutaztak Németországba. Az on báján tehát már nem lehet segíteni; tessék beletörönni a helyzetbe és itthon keszen állni; kedvel. Elismerő sorait hála közölni tudtuk.

Három hét alatt 217.000 holdnyi elöntött területet vízmentesítettek

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter március 28-án az örvetkező tájékoztatót adta ki az országban folyó vízmentesítési munkákról.

A március 16-ától 22-éig terjedő időben 6800 katasztrális hold újabb vízterületet érkeztek be jelentések. Az első hetinél kedvezőbb volt az időjárás, így a munkatörvénymény sikerült jelentékenyen fokozották és a multheti 33.000 katasztrális hold alatt azonban

területen történt vízfürölással az egyensúlyt eddig fenn lehetett tartani. Viszont az elmulat három hétben a helyzet javulása nem következett be. A Tisza apadása és hét végére valószínűleg megengedi a zsilip felnyitását és ezzel Szeged vidékének súlyos helyzetében is fokozatos javulást fog bekövetkezni.

A Maros, a Nyárad és a Kisközlük több helyen kilépett, medréből Marosvásárhely külső részében a víz a házakba is behatólt. Sok közsegélyben a lakókat kilakoltatták. A töltések megerősítésén utaszkotnak dolgoznak.

A HÖDMEZŐVÁSÁRHELYI M. KIR. MEZŐGAZDASÁGI SZAKISKOLA

Folyó évi szeptember hó elsőjén kétféle tanfolyamára pályázatot hirdet. Az iskola célja gazdák és bérlelők fiainak tanítása, valamint uradalmaik részére altszéképítés. Ezenkívül az iskola sikeres elvégzése kitéjára az iskola részére is lehet. Egy évre fűtendő díjak összege 260 pengő, melyért a növendék az iskola tanulólátogatásán teljes ellátást is kap. Az összeg több részében is fizethető. Sokgyermekes családok számára és szegények számára az iskola részére is lehet. Egy évre fűtendő díjak összegét 260 pengő, melyért a növendék az iskola tanulólátogatásán teljes ellátást is kap. Az összeg több részében is fizethető. Sokgyermekes családok számára és szegények számára az iskola részére is lehet. Egy évre fűtendő díjak összegét 260 pengő, melyért a növendék az iskola tanulólátogatásán teljes ellátást is kap.

Iskola Igazgatósága.

A népszámlálás előzetes eredménye A megnagyobbodott országban 13.638.836 ember él

Az ország 6349 községéből és városából beérkezett jelentések alapján a Központi Statisztikai Hivatal összeállította az 1941. évi népszámlálás előzetes eredményeit.

A megnagyobbodott Magyarország népességének száma a népszámlálás ideiglenes végeredménye szerint, 13.638.836 fő.

A megoszlott Magyarországnak a trianoni békekötés évében, 1920-ban mindössze 7.990.000 lakosa volt.

A forvénhatósági adatok szerint a népszámlálás a városokban, míg a vidéken 250.000 lélekkel, 12,2 százalékkal gyarapodott.

Az 1941. évi népszámlálás előzetes eredményei szerint

Százezernél több lakosa van Budapestnek (1.162.822), Szegednek (135.959), Debrecennek (125.789) és Kolozsvárnak (110.369).

tehát négy magyar városnak. Ezután a következő városok sorakoznak: Nagyvárad (92.797 fő), Kézdivásárhely (87.371 fő), Miskolc (77.290 fő), Pestszentlőrinc (76.874 fő), Újpest (76.072 fő) és Pécs (72.761 fő). A további sorrend: Kassa, Kispest, Hódmezővásárhely, Nyíregyháza, Győr, Békéscsaba, Szentmargit, Rákospalota, Székesfehérvár, Csepel községe, Marosvásárhely, Szombathely, Sopron, Pestszentlőrinc és Szolnok.

A nagyobb ország gyarapodó kincsei a jubiláris tényszázalátvára

A magyar mezőgazdaság évről-évre megismételt sergesszemléje — az Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállításváras — két szempontból is a szokottnál nagyobb jelentőséggel bírt az idén. Elsősorban fokozta a kiállítás és vásár jelentőségét az a tény, hogy ezáltal a megnagyobbodott ország fokozottan részt vesz a korszerű test mezőgazdasági kultúrájának eredményeit kerültek bemutatásra, másodsorban az, hogy az idén tenyészállításváras volt az ötvenedik.

Az idén megnagyobbodott, a megszokottnál kussabb, gazdagabb és szemléletesebb kiállítás pavilonjai énként bizonygatják annak, hogy a magyar gazdaságiadásom egyre fokozódó mértékben hasznosítja az ország és a

maga javára a mezőgazdasági tudományok kutatás gyakorlati értékű megállapításait: az alaposabb szakfelmérés, ki tudja használni az állott magyar föld és éghajlat kincseit.

Az országgyarapodás és jubileum kettős ünnepi tényét a kiállítás rendezése nem fényes külsőségekkel tette emlékeztetővé, hanem a kiállítás fejlesztésével, szemléltetőbbé tételével, anyagának ügyes csoportosításával.

Különösen a mezőgazdasági szakoktatás eredményeinek bemutatása, a Mezőgazdasági Kamarák Széchenyi-emlékkiállítás, a Hangya, a Mezőgazdák Szövetkezet, Futura pavilonjai, a pompás tenyészállítások megismerése volt nagy hatású a ki-

Nincs elég olaja? Gyújtsa össze a gépéitől leeresztett **használt olajokat** és adjassa fel. Az Iparügyi Minisztérium 49.000/1940 számú rendelete kötelezi erre. **„OLEA” Olajtisztító Ipari Kft. Budapest, IX., Soroksári-út 45. Telefon: 137—881.**

